

Zo onbereikbaar, zo dichtbij

Als ik over God spreek, wat bedoel ik dan? Met die vraag heb ik geworsteld. Mijn eerste reactie was dat God in mijn dagelijks leven nauwelijks voorkomt. Wanneer God ter sprake komt in de wereld van alledaagse dingen, dan ben ik vaak even in de war. Ik vroeg mij lang af waarom, en nu weet ik het: Spreken over God is voor mij altijd iets intiems. Want hoe onbereikbaar groot en ver God ook kan lijken, hij – of zij, dat weet ik ook nooit - is ook in elke cel en vezel van mijn bestaan. Zo dicht bij. Daarover kan ik jou iets vertellen als er een context is, zoals deze liturgie. Of wanneer mensen samenzijn – waar dan ook - en open staan om verder te vragen, bij diepere lagen - die soms met elkaar in tegenspraak lijken - te komen.

Eigenlijk ook daarom wens ik ons allemaal - en vooral de jongeren - een mijnheer Ibrahim toe op onze levensweg. Iemand die je inwijdt in de traditie van geloven die hoopvol maakt en het leven richt op liefde, waarde en gerechtigheid. Iemand die met zijn of haar hele zijn verwijst naar God, die zoals Jezus van Nazareth keer op keer herhaalde 'als een vader is'. Bij Momo (12) is het contrast groot met zijn echte vader. Hij zegt daarover: "Bij mijn vader had ik het altijd koud, bij mijnheer Ibrahim was het warm en zonnig." Ik herken dat van de mensen die voor mij wegwijzers waren. Het was niet alleen wat ze deden en vertelden, maar ook het gevoel dat ze mij gaven.

In het stuk van het verhaal dat wij lezen zijn zij op reis naar de zee waar mijnheer Ibrahim vandaan komt. Thuiskomen na lange tijd maakt hem ook angstig, ondanks dat hij weet wat er in zijn Koran staat. Voor Momo is de reis vol ontdekkingen. In het dansen leert hij bidden. "Ze draaien om zichzelf heen, ze draaien om hun hart heen, de plek waar God aanwezig is." legt mr Ibrahim uit. In zijn dansende gebed ervaart Momo dat hij minder razend wordt, dat er ruimte komt voor liefde en vergeving. Er ontwaakt een nieuwe mens in hem, hij wordt opnieuw geboren.

Wat hier beschreven staat is een proces van loslaten om je hele bestaan vanuit een ander perspectief te ervaren: je gezien voelen/weten door liefdevolle ogen. De tekst van psalm 139 verwoordt dat heel sterk, alsof er ook geen ontkomen aan is. Ook de vrije vertaling van de psalm in het lied 'Ken je mij?' neemt je mee in die ommekeer naar een ander perspectief:

- **Ervaring:** *Ogen die door de zon heen kijken - Zoekend naar de plek waar ik woon:* het initiatief ligt aan de andere kant, bij God. Je mag je toevertrouwen, beseffen dat je onlosmakelijk verbonden bent met het geheel, dichtbij en verweg.
- **De mens:** *Heb je geroepen? – hier ben ik.* De mens die wakker wordt. Is mijn geest wakker, alert, aanwezig met openheid en besef van wat werkelijk belangrijk is? (denk aan Jacob en de ladder)
- **De stem:** *Vrees niet, versta mij, ik ben, ik ben.* Je mag je gedragen weten, nooit verloren zijn, deel zijn van een groot geheel. Vrees maakt onze ogen blind, onze oren doof, ons lichaam verkramp en versterkt illusies en vijandbeelden in onze geest.
- **De mens:** *Kan jij het hebben, Als niemand anders, Dat ik geen licht geef, niet warm ben, Dat ik niet mooi ben, niet veel?* – mijn ervaring van liefde is dat iemand van mij blijkt te kunnen houden zoals ik ben. Niet voorwaardelijk, het houdt niet op als ik mijzelf blootgeef met mijn angsten en onzekerheden, mijn schaduw. Nee juist integendeel. De kracht die loskomt als op de diepe bodem van het bestaan iemand of iets je

kwetsbaarheid koestert. Een schoot van ontferming die je niet onvrij maakt, maar draagt. Zoals God je heeft gedragen van de moederschoot af.

Je mag je gezocht, geroepen, ontspannen, geliefd weten. God ontdekken is als het betreden van een heilige ruimte. Afdalen in jezelf en daar voorbij. Daar ken ik de ervaring dat het centrum niet langer in mij is, maar in God; ik ben aan de rand. De ander, je naaste, staat ook aan de rand, en God schijnt ook door hem of haar, maar anders. Juist in God ben ik met allen verbonden en geroepen om mij in vrijheid aan allen toe te wijden. De ander waarmee ik leef, werk, woon verandert van een concurrent/vreemdeling naar een naaste die ik lief kan hebben, die is als ik, als jij..

Om hierin te kunnen groeien helpt het om mensen te ontmoeten die voorbeeld zijn. En je hebt ook een vorm van oefening nodig. Contemplatieve oefening - biddend, schouwend, zingend, dansend- vormt de bedding voor ander gedrag. Oefenen helpt om actie en contemplatie te verbinden.

Ik herken daarvan iets bij Momo in het verhaal. Het ritueel van dansen - het kan ook zingen, mediteren of wandelen zijn – helpt om af te dalen in jezelf waardoor je geest zich opent voor een grotere ruimte waarin je de dingen kunt zien - in een ander licht. Momo ervaart zijn eigen vergeving van zijn vader en bijna zijn moeder, die hem elk op hun manier in de steek hebben gelaten. Hij neemt verantwoordelijkheid voor zijn bestaan. Dank zij mijnheer Ibrahim die hem mee nam naar het soefi-klooster wordt Momo ingewijd in het bevrijdende geloof waarvan zijn Joodse ouders niet meer konden getuigen. En dank zij het verhaal van deze Moslim en deze Joodse jongen kan ik groeien in mijn christelijke geloof. Is dat niet mooi?

Een van de mijnheer Ibrahim's die ik in mijn leven mocht ontmoeten was Pater Harrie. Hij was missionaris in Ethiopië geweest en runde de mission Catholique in Parijs. Ik woonde daar tijdens een stage. Onderweg naar Taizé met een groep au-pairs ontstond een gesprek over God. Als hij bestaat hoe is hij dan was de vraag. Uiteindelijk vroegen de meisjes het ook aan Harrie. Die aarzelde even. En toen was zijn antwoord: *Als God bestaat, dan is hij de verzameling van de lichtjes in de ogen van alle mensen*. Later, terwijl we verder reden naar Taizé, bleven die woorden bij mij naklinken. Tot op de dag van vandaag. Die woorden, én de twinkeling in de ogen van Pater Harrie.

Daarover gaat het voor mij als ik over God spreek. God is de god die onze oorsprong schrijft, die ons thuisbrengt uit deze ballingschap, ogen die mij zoeken, ik zal er zijn. Hij wekt in mij een nieuw besef van verbondenheid met de ander, de vreemdeling. God is onbereikbaar – en heel dichtbij. Een beetje zoals dit lied, dat ik voor Allerzielen op Ijburg schreef:

*Ik draag je met me mee - je bent er en ook niet
Zo onbereikbaar zo dichtbij – zingt jouw naam in mij*

Marcel Elsenaar

Gelezen: Psalm 139, 1-17

Philip-Emmanuel Schmidt: Meneer Ibrahim en de bloemen van de Koran (fragment)